

& Applications. 2021. Vol. 10. № 1. P. 241. DOI: 10.1038/s41377-021-00682-8.

5. Haykal D., Cartier H., Goldberg D., Gold M. Advancements in laser technologies for skin rejuvenation: a comprehensive review of efficacy and safety. *Journal of Cosmetic Dermatology*. 2024. Vol. 23. № 10. P. 3078–3089. DOI: 10.1111/jocd.16514.

6. Hou Y., Zhang P., Wang D., Liu J., Rao W. Liquid metal hybrid platform-mediated ice–fire dual noninvasive conformable melanoma therapy. *ACS Applied Materials & Interfaces*. 2020. Vol. 12. № 25. P. 27984–27993. DOI: 10.1021/acsami.0c06023.

7. Özdemir Ü., Karayigit A., Karakaya İ., Özdemir D., Dizen H., Ozer İ., Ünal B. Is electrosurgery a revolution? Mechanism, benefits, complications and precautions. *Journal of Pharmaceutical Technology*. 2020. Vol. 1. № 3. P. 60–64.

8. El-Sayed M. M., Saridogan E. Principles and safe use of electrosurgery in minimally invasive surgery. *Gynecology and Pelvic Medicine*. 2021. Vol. 4. DOI: 10.21037/gpm-2020-pfd-10.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-570-2-117>

Романів В. П.,

*аспірант кафедри психології, філософії та суспільних наук
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського
м. Київ, Україна*

ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ ТА СОЦІАЛЬНІ ЧИННИКИ ПРАВОВОЇ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВОЄННИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Сучасна юридична наука розвивається в умовах масштабних трансформацій, що охоплюють соціальну, технологічну та політичну сфери життя суспільства. Від фахівців-правників сьогодні вимагається не лише ґрунтовне знання класичних правових концепцій, а й здатність до швидкої адаптації в умовах нових викликів, що постають у період воєнних подій та суспільної нестабільності.

Окремим і надзвичайно важливим напрямом сучасних досліджень стає юридична психологія, яка дозволяє розкрити соціально-психологічні чинники правової поведінки особистості. Розуміння мотивацій, ціннісних орієнтацій та психоемоційних станів людини стає ключем до ефективного правового регулювання, забезпечення правопорядку та створення системи профілактики правопорушень.

Нові виклики для юридичної науки. Динамічний розвиток інформаційних технологій, штучного інтелекту та кіберпростору зумовлює появу якісно нових правових проблем. Серед найбільш актуальних – захист персональних даних, забезпечення кібербезпеки, визначення меж використання алгоритмів і штучного інтелекту, а також регулювання електронної комерції. Ці виклики мають не лише технічний, а й соціально-психологічний вимір, адже впливають на довіру громадян до права та правової системи в цілому.

Водночас глобалізаційні процеси актуалізують потребу у зміцненні міжнародного правового співробітництва. Зокрема, йдеться про сфери міжнародного гуманітарного права, захист прав людини, регулювання економічних відносин. Юристам необхідно орієнтуватися у складних механізмах міжнародних договорів, процедур діяльності міжнародних організацій та судових інституцій.

Міждисциплінарність і роль психології. Юридична наука сьогодні все активніше інтегрується з іншими дисциплінами – соціологією, економікою, психологією, політологією. Використання емпіричних методів, аналізу даних, психологічних та соціологічних підходів дозволяє краще зрозуміти природу правових явищ. У воєнних умовах це особливо важливо, адже правова поведінка особистості визначається не лише правовими нормами, а й соціальними та психологічними чинниками: рівнем стресу, відчуттям безпеки, впливом групової динаміки.

Юридична психологія допомагає пояснити:

- чому окремі індивіди схильні до правопорушень у кризових умовах;
- як формуються правові настанови та цінності в умовах воєнних викликів;
- які механізми ресоціалізації та правового виховання є найбільш ефективними.

Український контекст воєнних трансформацій. В Україні, враховуючи реалії війни та прагнення до європейської інтеграції, юридичні дослідження зосереджені на кількох ключових напрямках:

1. Правове забезпечення в умовах війни та відновлення держави.

Досліджуються проблеми кваліфікації та покарання воєнних злочинців, механізми компенсації шкоди жертвам війни, захист прав цивільного населення. Окрема увага приділяється правовим інструментам реінтеграції територій та післявоєнної відбудови країни.

2. Реформування судової системи та протидія корупції.

Серед актуальних завдань – забезпечення незалежності судової влади, підвищення прозорості правосуддя, запровадження міжнародних стандартів доброчесності та відповідальності суддів.

3. Адаптація законодавства до вимог ЄС.

Йдеться про гармонізацію українського законодавства зі стандартами Європейського Союзу у сферах прав людини, економіки, конкуренції, екології. Аналізується досвід країн-членів ЄС для впровадження ефективних правових практик в Україні.

Висновки. Отже, спираючись на аналіз сучасних тенденцій розвитку юридичної науки та враховуючи дані, отримані з наукових джерел, можна зробити висновок, що юридична психологія відіграє важливу роль у дослідженні соціальних чинників правової поведінки особистості, особливо в умовах воєнних трансформацій. Її міждисциплінарний характер дозволяє поєднувати правові знання з психологічними та соціологічними підходами, що сприяє глибшому розумінню механізмів формування правосвідомості, мотивації правопорушників та шляхів ресоціалізації особи.

Сучасні виклики, пов'язані з війною, глобалізацією, цифровізацією та суспільними змінами, вимагають від юридичної науки постійного оновлення та адаптації. Подальші дослідження у сфері юридичної психології мають бути спрямовані на вивчення особливостей правової поведінки в умовах воєнного стану, підвищення ефективності правових механізмів захисту прав людини, а також розвиток інструментів правового виховання та профілактики правопорушень.

Таким чином, юридична наука у поєднанні з психологією створює теоретичне та практичне підґрунтя для формування правової держави, забезпечення соціальної стабільності та відновлення суспільної довіри в умовах воєнних трансформацій.

Список використаних джерел:

1. Джужа О. М. Запобігання злочинам, пов'язаним із сексуальним насильством : монографія. Київ : Атіка, 2009. 240 с.
2. Джужа О. М., Василевич В. В., Колб О. Г., Наливайко В. С. Запобігання правопорушенням у місцях позбавлення волі. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2010. 544 с.
3. Коновалова В. О. Юридична психологія. Київ, [рік видання відсутній]. 424 с.
4. Мухіна Г. В. Юридична психологія : навчально-методичний посібник. Київ : ВД «Дакор», 2019. 236 с.
5. Юридична психологія. Київ : Алерта, 2017. 350 с.